

Integratie van ex-OKAN-leerlingen in het secundair onderwijs

Ingrid Declercq - Liesbeth Ghesquière

1

Voorstelling didactische tool

2

Waarom een didactische tool?

‘Er zit een leerling in de klas van Roemeense origine. Hij beheerst de Nederlandse taal met moeite. Je kunt van hem niet veel inbreng verwachten. Zijn kennis is daarvoor te beperkt. Hij moet de les volgen. Hij moet de oefeningen maken/overschrijven, maar meer mag je niet verwachten. Het klinkt cru, maar je laat hem gewoon best met rust.’

Digitale enquête bij zaakvleerkrachten (205 respondenten)

3

4

OKAN / ex-OKAN
CAT / DAT
Taalvererving

Wat moeten leerkrachten met ex-OKAN-leerlingen in de klas **weten**?

Wat kunnen leerkrachten met ex-OKAN-leerlingen in de klas **verwachten**?

Inhoudelijk
Taalkundig
Didactisch
Psychologisch (motivatie)

Wat kunnen leerkrachten met ex-OKAN-leerlingen in de klas **doen**?

5

Wat moeten leerkrachten met ex-OKAN-leerlingen in de klas **weten**?

OKAN / ex-OKAN
CAT / DAT
Taalvererving

6

- 1) O(.....) K(.....) A(.....) N(.....)?
- 2) Hoeveel OKAN-leerlingen in Vlaanderen?
- 3) Top 5 van de meest voorkomende nationaliteiten bij OKAN-leerlingen?
- 4) Welke vakken worden in OKAN gegeven?
- 5) Hoe lang volgt een anderstalige nieuwkomer OKAN?
- 6) Wie beslist er in welk jaar en in welke richting een ex-OKAN'er instapt na OKAN?

7

Waar of niet waar?

- Leerlingen ouder dan 18 kunnen ook OKAN volgen.
- Om in OKAN te starten moet je kunnen lezen en schrijven.
- Er bestaat ook OKAN in het basisonderwijs.
- In alle OKAN-scholen wordt er met dezelfde NT2-methode gewerkt.

8

Wat kunnen leerkrachten met ex-OKAN-leerlingen in de klas **verwachten**?

9

Inhoudelijk

- Voorkennis vaak nihil. De Europese geschiedenis is niet hun geschiedenis. Een atlas lezen is erg moeilijk omdat de pijlen in de andere richting staan.
- Vakjargon is extreem moeilijk als je nog volop woordenschat aan het verwerven bent.
- Verschil DAT en CAT (gewone taal en schooltaal)
- *Suiker in het dagelijkse leven en suiker in de biologie. Idem 'kracht', 'cel', de Verlichting*
- Opbouw begrippenkader begint in de eerste graad.

10

Didactisch

- Leerkrachten zijn (te) gebonden aan leermethodes.
- Leerkrachten weten niet goed hoe ze de taalvaardigheid van taalzwakke lln. kunnen stimuleren.
- Anderen verwachten steun van pedagogische begeleiding.
- Erg heterogene groepen (hoe evalueren?)
- Veel aandacht voor zwakkeren/middenmoot: moeilijk om sterkere lln. te blijven uitdagen
- Weinig / geen geschikte methodes voor dergelijke doelgroep.

11

Taalkundig

- DAT/CAT (dagelijkse algemeen vs cognitief/abstract)/gelijkwaardige vs eenrichting/ CAT meestal schriftelijk.
- Probleemanalyse: lln. kunnen moeilijk benoemen waar ze problemen mee hebben.
- Woordenschatverwerving: hoe later ze instromen, hoe moeilijker (basisbegrippen werden niet aangeleerd)
- Notities nemen, syllabus invullen en toetsen invullen: tijdrovend en moeilijk. Soms is ons schrift nog niet helemaal vertrouwd.
- Zelfstandig info uit teksten halen lukt niet.

12

Motivatie / welbevinden

Ze willen niet anders behandeld worden, maar moeten veel meer moeite doen om bij te benen.

- Als ze willen antwoorden, zijn anderen ze meestal voor.
- Ze hebben minder sociale contacten en worden eenzaam.
- Ze zitten vaak met veel jongere (lett. en fig.) leerlingen in de klas.
- Wegens taalproblemen (o.a. Frans) zitten ze vaak in een richting die niet hun eerste keuze is.
- Sociale contacten, o.a. vriendschap met moedertaalsprekers, helpen hen enorm vooruit.

13

Wat kunnen leerkrachten met ex-OKAN-leerlingen in de klas doen?

14

Didactisch – inhoudelijk kader

Wat kunnen leerkrachten doen? Vijf richtlijnen

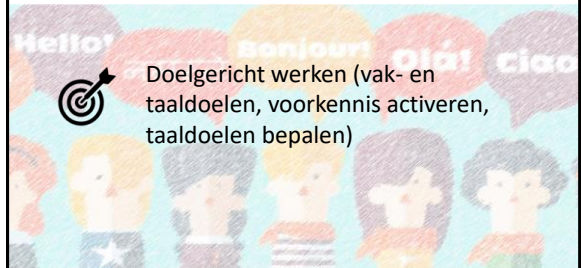
- 1. Doelgericht werken (vak- en taaldoelen, voorkennis activeren, taaldoelen bepalen)
- 2. Zorgen voor een leerzaam en rijk taalaanbod (authentieke contexten, visualisatie, taalsteun)
- 3. Uitgaan van een positief talige grondhouding en dit stimuleren bij de leerlingen
- 4. Systematisch aandacht besteden aan het aanleren van woorden
- 5. Feedback op maat geven

15

Richtlijn 1:

Doelgericht werken (vak- en taaldoelen, voorkennis activeren, taaldoelen bepalen)

16

**Werk doelgericht:
baseer je op vak- en taaldoelen**

VAKDOELEN	TAALDOELEN
Wat is de belangrijkste leerinhoud in dit onderdeel?	Welke vaktaalwoorden hebben leerlingen nodig om de vakdoelen te bereiken?
Welke stappen moeten leerlingen zetten om deze leerinhoud te verwerven?	Welke schooltaalwoorden hebben leerlingen nodig om de vakdoelen te bereiken?
	Welke taalvaardigheden hebben de lln. nodig om bepaalde vakinhoud te verwerven?
	Welke taaltaken moeten lln. uitvoeren om de vakdoelen te bereiken?

17

Oefening

2.1 De kenmerken van een traditioneel agrarisch landschap uit Sub-Sahara-Afrika (vroeger zwart Afrika genoemd) beschrijven aan de hand van natuurlijke en menselijke kenmerken, via beelden, kaarten en andere informatiebronnen.

2.2 De verticale en horizontale relaties herkennen in een landbouwlandschap. De landbouwactiviteit verklaren vanuit de kenmerken van het natuurlijk milieu en de menselijke omstandigheden (zoals bevolkingsdichtheid, levenswijze).

18

Actieveer voorkennis

Aanwezige kennis fungeert als kapstok voor iets nieuws.
De voorkennis van ex-OKAN-leerlingen wijkt soms grondig af van de voorkennis van de medeleerlingen.

Veel voorkomende verwarringen bij ex-OKAN-leerlingen	
godsdienst	Veel moslimleerlingen verwarren Jezus met Mohammed. Veel ex-OKAN-leerlingen geven aan dat hun 'God' niet die is van hier.
geschiedenis	De Verlichting – Niet in alle landen heeft die plaatsgevonden. Enkel de Europese geschiedenis wordt aangeboden. Azië komt maar aan bod als de Europeanen er geweest zijn.
biologie	"Ik wil niets van voorlichting weten. Mijn man zal me dit later wel uitleggen."

19

Richtlijn 2:

Zorgen voor een leerzaam en rijk taalaanbod (authentieke contexten, visualisatie, taalsteun)

20

Authentieke contexten

Maak dat de lln. zich een beeld kunnen vormen van **herkenbare situaties** waarin vakinhouden worden aangeboden.

Vb. (biologie): De leerkracht begint de les over het oog door te verwijzen naar leerlingen met een bril en hen hierover vragen te stellen. Hij kan de link tussen het oog en een bril duidelijk maken via reële voorbeelden. Begrippen zoals 'verziend' en 'bijziend' worden voor de leerlingen zo heel concreet.

Gebruik de **actualiteit** om je lesinhoud aan te koppelen. Via de website 'Krantenkoppen.be' krijg je dagelijks een overzicht van alle belangrijke krantenkoppen uit het Belgische nieuws. De website 'Nieuwsbegrip' biedt heel geschikt lesmateriaal rond actuele onderwerpen.

Nodig **gastprekers** uit of laat lln. iemand **interviewen** over het lesonderwerp.

21

Zorg voor visualisatie

Gebruik in de lessen, bij opdrachten en toetsen visueel materiaal zoals foto's, tekeningen, prenten, afbeeldingen, filmpjes en realia die de leerstof tastbaar en zichtbaar maken

Pictogrammen kun je gratis downloaden op: <https://www.sclera.be/n/picto/overview>

22

De Bankschroef

Een bankschroef gebruikt men om werkstukken in op te klemmen om een bewerking te kunnen uitvoeren op dat werkstuk. Bv. Vijlen, zagen, tappen,...

Een bankschroef plaats men als vaste opstelling op een werkbank om een werkstuk op te spannen. Om te voorkomen dat je opgespannen werkstuk beschadigd raakt gebruikt men spanplaatjes uit een zacht materiaal. Vb. Aluminium, koper,...

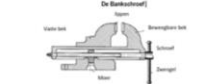
De losse bek beweegt t.o.v. je vaste bek. Dit komt door de bewegingsschroefdraad die aangebracht is. Bewegingsschroefdraad gebruikt men om twee of meerdere elementen t.o.v. elkaar te doen bewegen. De bankschroef zelf is vastgemaakt met bouten en moeren of met schroeven aan de werkbank. Deze verbinding komt tot stand door de bevestigingsschroefdraad. Bevestigingsschroefdraad gebruikt men dus om twee of meerdere stukken aan elkaar te monteren waarbij deze nog makkelijk uit elkaar kunnen gehaald worden.

Om de bankschroef te gebruiken, neemt men 2 spanplaten en legt men ze op de lippen van de bankschroef. Dan draai je aan de zwengel van de bankschroef, waardoor de twee bekken tov elkaar gaan bewegen. Men neemt dan een werkstuk dat je opspant tussen de twee bekken van de bankschroef, door aan de zwengel te draaien tot de twee bekken naar elkaar toe gaan.

23

De Bankschroef

In gebruik een bankschroef om werkstukken in vast te klemmen. Een voorgaand beeld kan de stappen: spanplaat plaatsen, de bewegingsbek naar de spanplaat plaatsen, de bewegingsbek naar de spanplaat plaatsen, de bewegingsbek naar de spanplaat plaatsen.

Figuur: Bevestigingsmateriaal

Deze bevestigingsmateriaal is een schroefdraad. Het draai 2 bevestigingsmateriaal. De ene schroefdraad maakt de bewegingsschroefdraad. De bewegingsschroefdraad doet de beweging toe aan de bankschroef beweging.

De andere schroefdraad maakt de bevestigingsschroefdraad. Het draai de bevestigingsschroefdraad met de de bankschroef vast op de werkbank.

Definitie van een bankschroef
De spanplaat wordt op de lippen van de bankschroef geplaatst. Het draai de spanplaat met de zwengel van de bankschroef.

EEN BANKSCHROEF GEBRUIKEN

Materiaal: spanplaat, bankschroef, spanplaat, werkstuk

Voorbereiding:

1. Verwarm je materiaal: bankschroef, spanplaat, werkstuk.

Opmerking:

1. Leg een spanplaat op de vaste bek.
2. Leg een spanplaat op de bewegingsbek.
3. Doe je werkstuk tussen de 2 bekken.
4. Draai aan de zwengel tot je werkstuk vast zit.

Afwerking:

1. Beveilig je werkstuk.

24

Zorg voor voldoende taalsteun

EIGEN TAALGEBRUIK

- Intonatie, lichaamstaal ...
- Duidelijke taal
- Heldere spreekstijl
- Noteer kernwoorden mee op het bord
- Help lln. bij het formuleren (sleutelwoorden)
- Doe voor, laat vbm. Zien
-

IN LESMATERIAAL

- Expliciteer kernbegrippen
- Beperk info op dia's.
- Bied overzichtschemata's
- Begrippenkaders
-

BIJ OPDRACHTEN

- Schrijfkaders
- Stappenplannen
- Sleutelschema's
- Boomschema's
- Modelling
-

west-vlaanderen de gebieden provincie

vives

25

Roemeense rekentest

Exercitiu 1: Care numere sunt mai mici decât 4?

4
3
8
6
2

Bron: Lieve Lenaerts

west-vlaanderen de gebieden provincie

vives

26

Hulpmiddel mai mic

<	KLEINER DAN	mai mic	minder (in aantal) dan, <
<	MINDER DAN	mai puțin	kleiner dan
>	GROTER DAN	mai mare	meer (in aantal) dan, >
>	MEER DAN	mai mult	groter dan
=	IS GELIJKAAN	egal	is hetzelfde als, =

west-vlaanderen de gebieden provincie

vives

27

Lees de volgende zin

Als we de kwansels van de groepels willen zoffelen hebben we een kwanselsoffel of een blurk nodig.

- Deze zin is onbegrijpelijk
- Maar als we twee woorden intentioneel verklaren, zal iedere lezer verder op eigen krachten betekenis verlenen aan de zin.

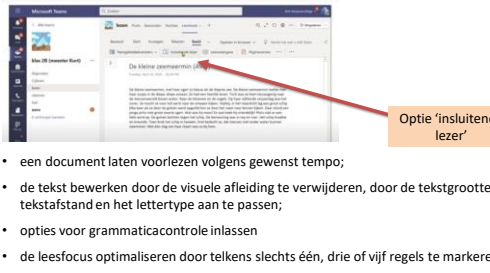
- kwansel = punt
- groepel = potlood

west-vlaanderen de gebieden provincie

vives

28

Zorg voor voldoende taalsteun

Optie 'includende lezer'

- een document laten voorlezen volgens gewenst tempo;
- de tekst bewerken door de visuele afleiding te verwijderen, door de tekstgrootte, tekstafstand en het lettertype aan te passen;
- opties voor grammaticacontrole inlassen
- de leesfocus optimaliseren door telkens slechts één, drie of vijf regels te markeren;
- bij moeilijke woorden het woord hardop laten voorlezen en een bijhorende afbeelding laten zien.

west-vlaanderen de gebieden provincie

vives

29

Zorg voor interactie

- Beperk de hoeveelheid teacher-talk, zorg voor zoveel mogelijk inbreng van de lln.
- Bouw interactieve werkvormen in waardoor lln. verplicht worden om met elkaar in interactie te gaan.
- Overzicht van coöperatieve werkvormen vind je via <http://cooperatiefierenolo.weebly.com/>.

west-vlaanderen de gebieden provincie

vives

30

 Zet eventueel co-teaching in als meerwaarde

- Modellen van co-teaching om ex-OKAN-leerlingen te ondersteunen. Zie tool p. 18

Bron: Meirsschaat & Ruys (2018)

31

Richtlijn 3:

 Uitgaan van een positief talige grondhouding en dit stimuleren bij de leerlingen

32

The Grasshopper

A grasshopper spent the summer hopping about in the sun and singing to his heart's content. One day, an ant went hurrying by, looking very hot and weary.

"Why are you working on such a lovely day?" said the grasshopper.

"I'm collecting food for the winter," said the ant, "and I suggest you do the same." And off she went, helping the other ants to carry food to their store. The grasshopper carried on hopping and singing. When winter came the ground was covered with snow. The grasshopper had no food and was hungry. So he went to the ants and asked for food.

"What did you do all summer when we were working to collect our food?" said one of the ants.

"I was busy hopping and singing," said the grasshopper.

"Well," said the ant, "if you hop and sing all summer, and do no work, then you must starve in the winter."

33

 Stimuleer een positief talige grondhouding

Meertaligheid als troef inzetten

Meertaligheid slim inzetten in elke les, helpt om beter Nederlands te leren.

Creëer een interactieve klasomgeving waarin Iln. hun thuistaal mogen gebruiken bijv. om te discussiëren, informatie te verzamelen... Maak daarvoor duidelijke afspraken.

Laat Iln. een deel van de werkbladen, syntheses eerst in hun eigen moedertaal doornemen bijv. met opties in Word (insluitende lezer) of Onenote.

.....

34

Richtlijn 4:

 systematisch aandacht besteden aan het aanleren van woorden

35

 Werk aan woordenschat

BEOUWING

verrezen bebouwing bebouwen

gevoelensbebouwing gebouwen bebouwing

behouwen leen halfgeen bebouwing

gebouwen vgl. open bebouwing

B

36

Richtlijn 5:

Feedback op maat geven

west-vlaanderen
de gewestelijke onderwijsinstelling

37

effectieve feedback via formatieve evaluatie

... toont kloof tussen huidig en te bereiken resultaat.

... zoekt informatie over de oorzaak van de kloof.

... levert info om actie te ondernemen om de kloof te dichten met aandacht voor talent.

FEED-UP

➔

FEED-BACK

➔

FEEDFORWARD

Waar moet ik naartoe?

Waar sta ik nu?

Hoe gaan we nu verder?

38

Geef feedback op maat

OP KLASNIVEAU

- Informeer je over de **beginsituatie** (doorstroom- of vervolg dossier)
- Geef gerichte en **bevestigende feedback** tijdens de les.
- Visualiseer criteria bij taken
- Maak een **beperkte foutenanalyse**, gebaseerd op typische werkpunten van NT2-leerder

OP NIVEAU VAKGROEP

Bepaal de basis voor jouw vak van waaruit de ll. Kan groeien, ga kritisch door het leerplan, evt. met behulp van de pedagogisch begeleider.

Verzamel gerichte informatie over elke ll. tijdens **snuffelstages** (evaluatieformulier)

OP SCHOOLNIVEAU

Bepaal samenwerking met **vervolg-schoolcoaches**, taal- en zorgcoaches

Plan **snuffelstages** weloverwogen

Bekijk de mogelijkheid tot **individuele trajecten**.

39

Voorstelling ontwikkeld lesmateriaal

40

1. Doelgericht werken (vak- en taaldoelen, voorkennis activeren, taaldoelen bepalen)
2. Zorgen voor een leerzaam en rijk taalaanbod (authentieke contexten, visualisatie, taalsteun)
3. Uitgaan van een positief taalge grondhouding en dit stimuleren bij de leerlingen
4. Systematisch aandacht besteden aan het aanleren van woorden
5. Feedback op maat geven

Online leerplatform op OneDrive via deze link:

<https://drive.google.com/drive/folders/1kefRUFREjgSqA1ELH7VcXysug18Hq0n?usp=sharing>

41

Wat neem je mee?

https://padlet.com/liesbeth_ghesquiere/8hixopm26iszeOwd

42

43